

**METODICKÝ LIST Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY
GYMNÁZIUM SO ŠTVORROČNÝM VZDELÁVACÍM PROGRAMOM**

<i>Názov vyučovacieho projektu/metodického listu/uviedenie témy</i>
Maďarský jazyk a literatúra, Literatúra, gymnázium, Szapphó
<i>Opis úlohy/zadanie</i>
Úloha je zameraná na analýzu poézie. Žiak si prečíta úryvky, identifikuje jazykové prostriedky i časomerný veršový systém. Žiaci pracujú paralelne s lyrickou básňou a s úryvkom z eposu, analyzujú obidva úryvky, vystihnú vzťah medzi umeleckými prostriedkami a celkovým vyznením básne, následne sformulujú svoje čitateľské dojmy a názory. Práca môže prebiehať diskusnou formou, dôležité je, aby sa žiaci vyjadrovali k danej problematike a aby vedeli obhájiť vlastné myšlienky pred spolužiakmi.
<i>Podmienky realizácie úlohy</i>
Na realizáciu úlohy žiaci budú potrebovať vytlačený pracovný list – Szapphó a písacie potreby. Úloha z hľadiska materiálneho zabezpečenia nie je náročná. Žiaci môžu pracovať samostatne, vo dvojiciach aj v skupinách.
<i>Čo sa úlohou preverí/aké kompetencie preverujeme, overujeme</i>
Čitateľské kompetencie – čítať, interpretovať a hodnotiť literárne texty. Interpersonálne a intrapersonálne kompetencie – verbálne vyjadriť svoje city, vytvárať vlastný hodnotový systém. Komunikačné kompetencie – efektívne používať jazyk, prezentovať vlastný názor a obhájiť ho pred triedou, schopnosť viesť kultivovanú diskusiu, kooperácia v rámci pracovnej skupiny.
<i>Vzdelávacie štandardy, ktorých predmetov sa plnia/prierezové témy</i>
Výkonový štandard Žiak <ul style="list-style-type: none">
• vie vyhľadať stylistické prostriedky v známej aj neznámej básni a vysvetliť ich rytmotvornú a významovú funkciu v danom texte,
• vie určiť prostriedky rytmickej organizácie verša (napr. slabičnosť, rýmy),
• pri poézii chápe významovú otvorenosť básnickej výpovede a na jej základe identifikuje stylistické, kompozičné a rytmotvorné prostriedky, ktoré spoluvytvárajú autorský odkaz básne,
• svoj hodnotový systém dokáže konfrontovať s hodnotami a významami obsiahnutými v texte a zaujať k nim stanovisko,
• vie prezentovať svoj osobný výklad akejkoľvek lyrickej básne. Obsahový štandard <ul style="list-style-type: none">
• staroveká literatúra
• ľúbostná lyrika
• epos
• vnútorný monológ
• časomerný veršový systém
• stopa, trochej, daktyl, spondej Poznámka <p>IŠVP dáva učiteľom gymnázia v rozvrhnutí učiva značnú slobodu, preto je plne v kompetencii učiteľa, v ktorom ročníku bude dané učivo preberať.</p>

Autor: Mgr. Lívia Tímárová

Recenzent: PaedDr. Magdaléna Hrbáček, PhD.

**METODICKÝ LIST Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY
GYMNÁZIUM SO ŠTVORROČNÝM VZDELÁVACÍM PROGRAMOM**

Pracovný list - Szapphó

<p style="text-align: center;">Szapphó: Úgy tűnik nékem</p> <p>Úgy tűnik nékem, hogy az istenekkel egy a férfiú, aki szemben ülhet véled és édes szavadat közletről hallja, hogyan szól,</p> <p>s ezt a vágykeltő nevetést, amelytől felszökik mellem közepén a szívem; hisz ha látlak s bár kis időre, hangot nem tud a nyelvem</p> <p>adni, megtörvén elakad, s a könnyű tűz egész bőröm befutossa végig nyomban, és nem lát a szemem se, zúgván zúg a fülem már.</p> <p>És veríték önt el, egész valómban reszketek, fűnél színem íme zöldebb, s mint ki végéhez közelít, olyannak látszom, Agallisz.</p> <p>Tűrni kell mindezt, ha ez így van, úgyis...</p>	<p style="text-align: center;">Odüsszeia (részlet)</p> <p>.... s ugatott mellében a szíve.</p> <p>Mint sok kölyke körül járó eb, hogyha először lát embert, megugatja, dühvel nekiugrani készül: benseje így ugatott, dühösen rosszalva a rosszat.</p> <p>Majd mellére csapott, s a szívét korholta szavával: „Tűrj, szív, tűrtél már hajdan te kutyábat is ennél, aznap, hogy fölfalta a vad, féknélküli Küklópsz nagyyszerű társaimat, de te tűrtél, mígcsak az elme nem vezetett ki a barlangból, noha hitted a véged.”</p>
--	---

METODICKÝ LIST Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY GYMNÁZIUM SO ŠTVORROČNÝM VZDELÁVACÍM PROGRAMOM

1. Mindkét versben megjelenik a szív: „felszökik a szívem” és „ugatott a szíve”. Mitől válnak hitelessé ezek a képek? Keresd meg és húzd alá azokat a szavakat, szókapcsolatokat, amelyekkel alá tudod támasztani állításod!
2. Mindkét versben túrni kell a szívnek. Mit kell túrnie Szapphónak és mit Odüsszeusznak?
3. Mindkét vers megszólít valakit? Kihez szól Szapphó és kihez Odüsszeusz?
4. Milyen időben szólal meg a lírai én Szapphónál és Odüsszeusznál?
5. Melyik vallomást érezzük közvetlenebbnek (Szapphóét vagy Odüsszeuszét)? Szerinted minek köszönhető a közvetlenebb hang?
6. Milyen az egyes idézetek versformája? Hatással van a versforma az idézetek hangvételére? Megállapításod fejtsd ki bővebben!
7. Az eposzban a jelenből visszatérünk a múltba, majd ismét a jelenbe. Mi lehet ennek a szerepe?
8. Hány szereplős Szapphó verse és hány az Odüsszeia-részlet? Kik a szereplők Szapphónál és kik az eposzban?
9. Miért nem szokványos az a helyzet, amiről Szapphónál olvashatunk? Ki írja kinek? Kit és miért irigyel a költő?
10. Odüsszeusz hová fordul szíve megnyugtatósaért? Szapphó is kér segítséget?
11. Hatással van a lelki élmény a testre? Ha igen, sorold fel ezeket!
12. Szapphó verséből megtudunk valamit a szereplőkről, azok külsejéről? Mire helyezi a versben a költő a hangsúlyt?